

List izhaja
dvakrat na mesec.

Posamezna št. 75p

Naročnina
mesečno 1.50 D.Rokopisi se ne
vračajo.
Prebrskirana pisma
ne sprejemajo.

VOJNI INVALID

Poštšina plačana
v gotovini.Uredništvo in
upravišstvo v
Št. Peterski
vojašnici.

Glasilo izvršnega odbora udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine SHS.

Naše vprašanje se misli slabo
rešiti.

Znano je, da se pripravlja zopet rešitev našega vprašanja in sprejem stalnega invalidskega zakona.

Objavili smo že osnutek v temeljnih točkah v naši zadnji številki.

Kdor je prečital osnutek in ga primerjal z našimi zahtevami, je uvidel, da se nam ponuja zelo slab invalidski zakon, lahko rečemo prav nič boljši od sedanjega začasnega invalidskega zakona.

Potek v Beogradu nam kaže, da nastajajo za nas vojne žrtve resni časi in da se nam misli resno nuditi neka rešitev našega vprašanja, s katero bomo ostali stalno v našem mučnem trpljenju.

Naš zakon je na dnevnem redu in obstoji možnost, da bo sprejet. Toda to ne bo naš zakon, ker v njem niso niti najmanj združene naše težnje, za katere se že toliko časa borimo.

Tega se naši vodilni krogi zavedajo in vedo dobro, da ne bodo nudili vojnim žrtvam prave zaščite, zato molče in delajo mirno naprej svojo pot.

Slutili smo in zagnali smo se že v borbo za svojo eksistenco.

Naša sreča je, da smo močno udruženi in da bomo lahko zmogli voditi močno legalno borbo, da izvojimo vsaj najpotrebnejša prava, sicer pa bolje, da preprečimo vsako definitivno rešitev.

Naši pogoji stoje zelo slabo.

Informirali smo se potem našega posebnega poročevalca, da je načrt bodočega invalidskega zakona, ki se misli predložiti sedanji skupščini popolnoma nezadovoljiv.

Poglejmo, v čem nas misli zakon prezreti!

Najglavnejše, kar moramo doseči je to, da se popravi krivična redukcija, ki je napravila grozovite rezultate med vojnimi žrtvami in je čisto jasno, da se ni vpoštevalo vseh dokazov.

O kakem postopanju, da bi se redukcije popravile, v načrtu bodočega invalidskega zakona ni govora. Brez tega sploh ni misliti o kaki rešitvi vprašanja vojnih žrtev, ker na ta način bi propadlo vse. Poglavitno je to, da naš bodoči zakon popravi, kar se je z redukcijo zakrivilo nad vojnimi žrtvami, ker se nam je to vedno obljubovalo in ker moramo rešiti vse one nesrečne tovariše, ki se jim je po krivici odreklo vse.

Poprejšnji načrti so nam obetali znatno zvišanje invalidnin.

Zadnji Davidovičev načrt je predvideval za 20 odstotnega invalida 900 Din letno in ta invalidnina se je poviševala pri vsakih 10 % za 540 Din. Na ta način bi dobival 100 odstotni invalid 5220 Din letno.

Sedanji vladni načrt pa določa za polinvalida le 480 Din, polni invalid pa bi dobival 2800 Din kar je precej velika razlika od 5220 Dni. In še več. Ministrski svet se, kakor doznavamo, tudi s tem ni strinjal in je invalidnino, ki jo je predvideval sedanji načrt še znižal.

Vse to velja seveda tudi glede pokojnin vojnih vdov in sirot, ki jih bodo dobivale v sorazmerju z invalidi. Narodnemu fondu ne daje sedanji načrt take uprave, kakor si jo je čisto pravilno zamislil naš sporazumni načrt, bodisi dr. Žerjavov ali Davidovičev.

Dalje se misli temu narodnemu fondu izročiti tudi vse materijalne ugodnosti, ki jih danes prejema naše udruženje.

Tak narodni fond bo po tem odvisen od uprave vezanih rok državnih uslužbencev in iz njega se zopet ne bodo izdajali potrebni krediti invalidskim upravam in zavodom. Postopalo se bo na isti način, kakor imamo sedaj pri našem invalidskem odseku, kateri se nahaja že skoro eno leto brez vsakih denarnih sredstev v svrhu

nakazovanja socialnih pomoči. Kakor sedaj bo ležalo tam kupe prošelj, ki jih bo nemogoče rešiti.

Zato nočejo dovoliti, da bi bilo v Narodnem fondu zastopstvo invalidov samih, da bi imeli sami sodočevalno besedo pri lastnem vprašanju, kakor vidimo na primer na Češkem in v drugih državah.

V sedanjem načrtu ni najti onih določb, ki so predvidevale pomoč invalidskemu zadrugarstvu, katerega imajo na primer tako lepo razvitega na Češkoslovaškem.

Bodoči zakon misli nuditi našim invalidom samo bore odpravnine in sicer take, s katerimi si človek pri današnjih razmerah ne more prav nič odpomoči. Kaj pa je odpravnina 3000 Din ali 4800 Din? Ali si more s tem človek ustvariti kako eksistenco? S to svoto se lahko reče: »Tukaj imaš pa pojdi, da bo zopet eden manj«.

Tukaj se ne vidi smotra, da bi se hotelo invalidu preskrbeti pošteno eksistenco in ga vpostaviti zopet na lastne noge.

Pomisliti je treba, da bo invalid, akoprav se loti dela in obrta postal vsled invaliditete kmalu delanezmožen, posebno pa v starosti. Ako ga bodo z invalidnino odpravili, dvomimo, da bi mu nudili takrat še kako drugo pomoč.

Zakon tudi ne bo dovoljeval nobenih takih ugodnosti, ker govori, da bodo sprejeti v domove le invalidi brez obeh rok ali nog in popolnoma nesposobni za delo. Za starost ali onemoglost pa se ne misli preskrbeti nič.

Pa pogledajmo kako mislijo z našimi voznimi olajšavami.

Stalni invalidski zakon ne misli nuditi nič drugega, kakor sedanji začasni, to je, da bo imel invalid vozno olajšavo le, ako bo poklican pred oblast.

Na ta način bi ne imeli po invalidskem zakonu nič, pač pa bi ostala le sedanja naredba ministra saobračaja za trikratne vožnje, ki niso stalne in so odvisne od časa.

Že pri sestavljanju te naredbe se ni vpoštevalo lani invalidov tako, da se je moralo udruženje boriti, da je naknadno pridobilo neko malo olajšavo. Invalidov se ni vpoštevalo zato, ker se je oziralo na bodoči invalidski zakon, ki naj bi prinesel nekoliko več ugodnosti.

To se nam je tudi povdarjalo. In sedaj nam ne misli zakon nuditi nič drugega in kar je treba še posebej omeniti, hoče vojne vdove popolnoma prezreti.

Že skoro vsako društvo izletnikov ima vozne olajšave, kolikor jih rabi, onim, ki so branili zemljo, po kateri se vrti cel saobračaj, pa se priznava najmanj.

Hud udarec hoče zadati bodoči invalidski zakon našemu udruženju.

Ne priznava ga v toliko, da bi mu država nudila svojo pomoč pri razvitku.

In vendar udruženje drži že celih sedem let maso vojnih žrtev v svojem okrilju, jo tolaži in vodi v hudih časih splošnega pomanjkanja. Močna organizacija, ki je v polnem razvitku in je zmožna v marsičem razbremeniti tudi državo, se popolnoma prezira. Še hujše, celo misli se udruženju zadati udarec s tem, da se mu pobere še te bore materijalne ugodnosti, ki jih dobiva sedaj vsled naklonjenosti države, s katerimi tolaži razburkano valovje.

Prezira se udruženje popolnoma pri zastopstvih v komisijah in upravi narodnega fonda.

Drugi načrti so predvidevali udruženju popolno soudeležbo v reševanju invalidskega vprašanja tako, da so mu mislili izročiti v upravo celo nekatere sedaj državne posle z invalidi po invalidskem zakonu. Toda sedaj hočejo, da organizacija ne bi imela nobene moči, da bi razpadala, ker je bolje, da bo čim manj zaprek proti načinu reševanja ali bolje rečeno likvidaciji vprašanja vojnih žrtev.

Nočejo prepustiti, da bi pri vojnih žrtvah odločevale tudi same vojne žrtve, ki poznajo težnje

in potrebe svojih bližnjih. O tem naj odločajo neinvalidi, ljudje, o katerih imamo precej slabih izkušenj.

Najhujše, kar nas more vedno boleti je to, da se noče pri nas priznavati enakopravnosti.

Sedem let bomo že skupni državljani z enakimi dolžnostmi, pa še vedno se najde razloček med plemeni.

Tako misli bodoči načrt ločiti srbske in prečanske oficirje.

Čudno, da tega niso hoteli storiti celo med vsemi invalidi. Naši oficirji bodo imeli posebno v pokojninah slabše ugodnosti kot srbski.

S tem mislijo pokazati tudi, kako bo naš zakon stalen.

Ali more človek pojmiti, da bo mogoče, deliti dve vrsti invalidov tudi med bodočimi borec, ako bo zakon stalen?

Ako si mislimo vse drugo, pa izvajamo jedro, o katerem govori ravno ta članek, moramo misliti, da naš bodoči zakon ne bo ugoden in ne bo socialno zadovoljiv, kratko rečeno *bo slab*.

Veliko število vojnih žrtev, posebno onih, ki so bile reducirane, bo stalo brez vsake zaščite, ostalim pa se bo nudilo prav malo.

Kaj pa je ona bora pokojninica? Ž njo si človek ne more prav nič pomagati, drugih važnih življenjskih olajšav pa zakon ne bo nudil. Ako se invalid izuči, ostane vendar še vedno pohabljen in izpostavljen raznim neprilikam.

S tem, da je za nekatere v zavodih preskrbljeno, še ni rešeno vse drugo socialno zlo, katero mora pretrpeti invalid.

Vsa druga masa vojnih žrtev, ki trpi po širni državi pomanjkanje in vsa s tem zvezana zla, ne bo imela od zakona skoro nič, čeprav bo dobivala neko pokojnino, ako se bo sploh redno izplačevala.

Vojnim žrtvam je treba nuditi pomoč v drugih panogah socij. zla. Koliko je izgubljenih sirot, koliko jih nima eksistence in koliko morajo čutiti zapostavljanja pri raznih pridobitnih ugodnostih? Naš zakon bi moral poseči s svojimi določbami globoko v življenje pravega človeka, potem bi mogli reči, da je rešil veliko socialno delo, kakoršno zahteva vprašanje vojnih žrtev.

To pa, kar se nam misli nuditi, je trenutna nezadostna pomoč, ki nima nobenega resnega namena.

Ali moremo brez ugovora gledati take pogoje, ki se mislijo v kratkem staviti našemu življenju?

Ali naj ta zakon, o katerem slišimo tako žalostne poteze z veseljem sprejememo in rečemo: »Sedaj je naše vprašanje po dolgem času vendar enkrat pravično rešeno«?

Ali smo dosegli sploh kako zboljšanje? Reči moramo le, da so vse naše prošnje zadevale na gluha ušesa in da to ni rešitev vprašanja vojnih žrtev, kakoršna se misli narediti. Zakaj je bilo mogoče v drugih državah povolnejše rešiti vprašanje vojnih žrtev, ko vendar naša država ni v tako slabih gmočnih razmerah.

Ne vemo zakaj bi se ne moglo sprejeti invalidskega zakona v skladu in sodelovanjem prizadetih vojnih žrtev samih, ki so vendar zaslužile, da se jih vpošteva in posluša.

Največja dobrota proti vsemu temu je, da smo močno organizirani.

S svojo organizacijo hočemo nastopiti legalno borbo in rešiti, kar se rešiti da.

Proti osnutku invalidskega zakona, kakoršen se nam ponuja dvigamo enoglasni opomin, da tega mi ne sprejememo.

Pač pa hočemo priti na pomoč, da rešimo pravično vse, kar zahteva ugled napram borecem za domovino. Na pomoč vsi, ki stojite danes organizirani za nami, da dvignemo en glas, ki mora najti mesta. Treba je, da dvignemo proteste, da sezovemo kongres in vse kar je potrebno, da ne propademo.

Komisija za vračajoče se vojnike.

Pod tem naslovom se je ustanovila še v bivši Avstriji za časa vojne institucija, ki je podpirala vojake, kateri so se vračali domov, predvsem vojne invalide.

Ta komisija je bila privatna ustanova, kateri je načeloval poseben odbor, sestojč iz uglednih dobrotvorcev raznih stanov. Dobivala pa je pomoč od države in so se ji pomagali ustanoviti razni fondii iz vsestranskih virov.

Predvsem je imela namen vpostaviti vojne žrtve k zopetnemu poklicu in je v to svrhu naklonjevala podpore za orodje, druge nabave in življensko pomoč.

Po prevratu je ostala še naprej privatna ustanova in načeloval ji je odbor, ki se je samo izpopolnil z nekaterimi drugimi osebnostmi. Po pravilih so se itak vršili redni občni zbori, toda odbor je ostal po večini stari, le nekatere osebe nemškega pokolenja in avstrijskega duha so se zamenjale s Slovenci.

Ker je imela komisija posla z vojnimi žrtvami, je po prevratu delovala skupno z invalidskim odsekom in zato je prišlo v njen odbor tudi nekaj funkcionarjev, ki so vršili invalidske posle.

V prvem letu obstoja naše države, je odbor komisije, ko je uvidel, da ima precej premoženja, kupil različne stavbe v prid invalidom.

Kupil je sedanje zdravilišče na Golniku, grajščino Sangrad, ki pa jo je pozneje prodal ter zgradil tudi na Mirju v Ljubljani novo enonadstropno poslopje namenjeno za ortopedski zavod.

Ta stavba pa je ostala nedovršena in stoji že kakih 5 let popolno nerabna na škodo nje same, ki se kvari in premoženja komisije za vračajoče se vojnike. Tudi zdravilišče Golnik se ni takoj dovršilo in preteklo je že par let, tako da se misli šele sedaj, ako bo šlo po sreči, popolnoma izgotoviti ter izročiti svojemu namenu.

Kaj je krivo vsemu temu? Komisija za vračajoče se vojnike je prešla pod kontrolo vlade in odboru se ni pripustilo prostega razmaha, da bi vodil upravo in premoženje. Odbor ni mogel izgotoviti započetega dela pri stavbah, ker se je ne vemo na kašen način pričelo smatrati kar celo premoženje komisije kot za nekako državno last.

Odbor je imel seje, sklepal in dovoljeval posojila, toda popolnoma neomejen ni mogel biti. To pa se nam ne zdi pravilno. Kakor vsa privna društva, celo ljubljanska »Kasino« celjski »Union«, ali druge privatne družbe in ustanove niso prešle kar v državno last, tako bi tudi naša komisija za vračajoče se vojnike, kot privatna ustanova morala neomejeno obdržati

svoje privatno stališče. Čudno, da odbor proti temu ni protestiral, ko je vlada pričela nekako razpolagati s komisijo za vračajoče se vojnike.

Sedaj se je komisija sama po sklepu odbora likvidirala ali zdi se nam, da bi se drugače ne, ako bi ji vlada pustila proste roke.

Ako pogledamo načrte bodočega invalidskega zakona, vidimo, da se v »Narodni fond« unese tudi premoženje Komisije za vračajoče se vojnike.

Na ta način bo prešlo premoženje privatne ustanove v popolno državno last. Tako bi se po našem mnenju ne moglo zgoditi z nobenim privatnim društvom, ali ustanovo.

Komisija za vračajoče se vojnike spada po naši sodbi v ono juridično vrsto kakor vsi državljani, katerih premoženje je zjamčeno kot privatna lastnina. Premoženje komisije za vračajoče se vojnike ima svoje namene, katere so predvideli ustanovniki. Ako bo prešlo v Narodni fond, potem bo isti razpolagal poljubno ž njim in je mogoče, da se bo porabilo za take potrebe, za katere bi morala država najti drugod sredstev. Kaže že tako, ako pogledamo, da so se svoj čas ustavila gradbena dela zavodov in da stoji še danes poslopje na Mirju brez vsake brige ker mu je državna oblast vzela namen, za katerega se je počelo graditi.

Ako bi komisija za vračajoče se vojnike neomejeno razpolagala s premoženjem in svojimi stavbami, bi jih gotovo že davno izročila prometu. Njej bi ne bilo treba skrbeti, da gradi poslopja v svrhu zdravljenja mesto države za njene potrebe. Na ta način bi komisija lahko izročila poslopje na Mirju našemu udruženju, ker prosi zanj. Kot sedaj edina privatna institucija vojnih žrtev ima naše udruženje največ izglada in smisla, da pridobi to poslopje od sorodne privatne ustanove. Ne smela pa bi vzeti država kar celokupnega premoženja komisije v svojo last in z njim razpolagati v narodnem fondu. Premoženje komisije je bilo namenjeno samo za gotove določene svrhe pri nas v Sloveniji, ne pa za celo državo.

Odbor komisije naj bi ubranil njeno premoženje, dokler je obstajala. Ker je komisija likvidirala, se tega ne more več storiti, pač pa je treba zasledovati cilj, da se premoženje uporabi za namene, za katere je bilo svoj čas določeno.

Način obnove postopanja.

Pri središnjem odboru v Beogradu so pričeli vporabljati način, po katerem se da doseči obnova postopanja za reducirance potom specialnega sodišča.

Kakor čujemo, se način v drugih pokrajinah naše države obnese in ima uspeh. Sicer nam ni pojasnjeno na kaki zakonski podlagi obstoje sedanje obnove, mislimo pa, da ima po

invalidskem zakonu vsaka vojna žrtev vedno pravico do prijave za invalidsko pokojnino, ako doprinese prave dokaze. Znano je, da se specialne komisije niso skoro nič ozirale na doprinešene dokaze in so šle kar preko njih. S tem, da se predlože obnove na okrožna sodišča, s popolnimi verodostojnimi listinami, so sodišča dolžna preiskati in razsoditi pravo.

Pri nas do sedaj še nismo poskusili z obnavami, vendar pa upamo, da v tem oziru naša sodišča ne morejo delati drugače, kakor v drugih pokrajinah.

Središnji odbor iz Beograda nam je poslal formular, po katerem vlagajo sedaj vsi odbori našega udruženja obnove za svoje reducirane člane. Po posebnih tiskanih formularjih obvešča središnji odbor izvršne odbore, da je specialni sud osvojil predlog specialne komisije za invalida, katerega natančni naslov navede v tem obvestilu.

Na koncu pa pripomni, da je na podlagi čl. 24 zakona o zač. pomoči invalidov potrebno, da dotični zbere vse potrebne dokumente, s katerimi dokaže, da je zadobil hibo v vojski oziroma vojni službi. Ako nima dokumentov naj navede dve priči, ki se morata pri oblasti zapriseči.

Na drugi strani dotičnega tiskanega formularja je treba napisati vsakemu obnovitelju sledečo prošnjo:

Okrožnemu (deželnemu) sodišču

v

Specialno invalidsko sodišče je na podlagi rešenja Specialne invalidske komisije razveljavilo sklep, po katerem mi je bila priznana invalidska pokojnina iz razloga, ker niso bili predloženi vsi dokazi pred priznanjem invalidske penzije.

Predložim nove dokaze, brez katerih se mi ni priznala nadaljna pravica do pokojnine in prosim sodišče naj mi izvoli zopet priznati invalidsko pokojnino od dne ustavitve, ker ni bila moja krivda, da niso bili zbrani popolni dokazi pred prvotnim priznanjem pokojnine.

Da imam pravico do obnove postopanja se vidi iz tega, ker specialno sodišče ni izposlovalo dokazov, kateri niso bili nikdar popolnoma zbrani od pristojnih oblasti, temveč je po stanju rešitve pokrajinske uprave kar priznavalo ali odklanjalo ne da bi okrožnim sodiščem stavilo predmete, da obnove postopanje po zahtevi prosilcev in zberejo vse nove dokaze in izrečejo sklepe o invalidski pokojnini.

Moja zadeva se nahaja v ministrstvu za socialno politiko pod br.

Datum.

Podpis.

Bivališče, okraj, županija.

Središnji odbor nam bo pošiljal gotovo točna obvestila o ustavitvah in redukcijah. Po-

Homo homini lupus.

(Konec.)

Pa jih je bilo mnogo, ki so imeli mnogo nevrednih in mnogo, ki so jim delali zlo.

Še so govorili premodri narodu:

— Odpuščajte, govori, svojemu sočloveku. A vi veste, da je zapovedal bog naš: »Zob za zob, oko za oko.« Kdo je, ki si upa prelomiti zapoved boga našega in naših očetov. Zakaj odpuščati, to je samo lastnost boga in nikdo si ne sme prilaščati lastnosti božje brez kazni. Vi vsi veste, kaj se je zgodilo s prvima človekoma, ki sta poslušala kačo, ki jima je obljubljala, da bosta kakor bog.

Pa je bilo mnogo takih, ki so vedeli, kaj se je zgodilo s prvima človekoma, ki sta poslušala kačo.

Še so govorili učeni narodu:

— Strog bodite k samemu sebi, govori in prizanesljivi in velikodušni k svojemu sočloveku. Kako naj bo človek strog k samemu sebi, ko je on ustvarjen po božji podobi. To bi pomenilo biti strog k tistemu, katerega podoba ste. Biti strog k samemu bogu. Vi pa veste, kako strašno kaznuje bog človeka, ki je k njemu, kakor k svojemu sužnju. Prizanašanje in velikodušje? Kaj so te besede? Niso one, ki so grehu to, kar je gnoj vinogradni trti, da rodi bogatejše? Biti velikodušen in prizanesljiv grehu, ne bo samo greh krepkejši, nego v nas samih se naseli on.

Pa jih je bilo mnogo, ki so se bali kazni

boga in mnogo, ki so se bali, da bi se ne naselil greh v njih.

Razsrdil se je narod na velikega človeka, prečudne nauke učeččega in mu grozil v svojih srecih.

Oni pa, ki so govorili narodu, so se radovali tega in rekli drug drugemu:

»Pokazati moramo narodu, da on ne dela tako, kakor uči.«

Nekateri so se zbal:

»A če naredi?!« . . .

Nasmehnili so se zvito pogumni izmed njih.

»Ako naredi tako, kakor uči, naredi proti zakonu in postavi. Kdor pa dela zoper zakon in postavu, kamenja se naj,« stoji pisano . . . Ako pa ne naredi, kakor uči, pa poročemo: Glejte, kako vam govori a kako dela?! Kača je prvima človekoma tudi govorila, naj jesta jabolka od prepovedanega drevesa, a sama jih ni jedla. Tedaj narod uvidi in se razsrdi nanj ter ga pobije s kamenjem.

Vsi tisti, ki so govorili, so obmolknili in se zamislili, zakaj trebalo je poiskati važen slučaj in zagoneten, da bi vjeli velikega človeka.

Tedaj je pristopil k njim nek človek in jim rekel:

»Poznam tak slučaj, važen in zagoneten.

Odgovorili so mu:

»Pokaži!«

Človek pa jim je odgovoril:

»Koliko mi plačate?«

Začeli so trgovati in se dogovorili za ceno. Človek jim je rekel:

»Poznam žensko, ki ima moža, katerega pa ponoči, ko on spi, skrivaj zapušča, da greši z drugim, kar je po postavi prepovedano in se kaznuje s kamenjanjem.

Glejte, tisto žensko so sklenili pripeljati pred tistega velikega človeka.«

Prenehal je zagovornik in si popravil očala. Novi odstavek je pomenilo to v njegovem pripovedovanju.

Nato pa je začel z drugim, vsakdanjim glasom, kakor se piše začetek pravljice, katera ima v sebi zanimivost le proti koncu:

»Bilo je zgodaj v jutru nekega dne. Solnce je pravkar pozlatilo strehe mestnih hiš in veličastvenega templja. Na ulicah je še ležal jutranji hlad. Na figovih in oljčnih drevescih so molile ptice jutranjo molitev.

Veliki človek je prišel po ulici in šel k templju.

Tedaj so oni, ki so čakali nanj, stopili predenj in ga ustavili. Drugi pa so privlekli iz neke hiše žensko, še vso razmršeno in razgaljeno, kakoršna je ženska, zasačena v grehu v grešni noči.

Postavili so jo pred velikega človeka in govorili:

»Poglej, veliki učenik! Pravkar smo zasačili v grehu to žensko. Postava govori, da se oni, ki se zasači v takem grehu, posuje s kamenjem. Ti nas pa učiš prizanašanja in odpuščanja.«

zvali bomo članstvo potom podružnic, da obnove postopanja na gorenji način. Seveda morajo biti obnove točne in podkrepjene s pravnimi dokazi.

Še nekaj o invalidskem zakonu.

Naš zastopnik, ki se je mudil v Beogradu, da se informira o stanju glede bodočega invalidskega zakona in izvrši nekatere zelo važne intervencije, nam poroča.

Zakonski načrt je prešel preko ministrskega sveta in zadobil je zopet novo štilizacijo, seveda v škodo vojnih žrtev.

Glavne naše točke naših zahtev so izpušene.

Kar se tiče materijalne podlage za pokojnine je od približno 600 milijonov, na katere je bil izdelan Davidovičev načrt, predvidenih po tem načrtu le kakih 250 milijonov. V splošnem je sedanji načrt še slabši od sedanjega začasnega invalidskega zakona.

Znano je, da smo imeli do sedaj le dva načrta invalidskega zakona, ki sta bila kolikor toliko za nas zadovoljiva. To sta bila bivši dr. Žrjavov in Davidovičev načrt, ki sta bila izdelana s sodelovanjem našega udruženja. Sedanjega načrta pa ne moremo smatrati kot takega, ker se ni vpoštevalo predlogov udruženja in je bil zastopnik udruženja pripuščen v komisijo šele po posredovanju iz najvišjega mesta.

Ta zastopnik je sicer iznesel vse naše zahteve, ki pa se niso v najvažnejših točkah vpoštevale. V kolikor se tiče naše glavne zahteve, to je poprave krivičnih redukcij, stoji stvar zelo nepopolno. Zakon misli sicer nuditi neko možnost obnove potom prvoinštančnih sodišč, to je potom pristojnih naših sodnih inštan.

Pripominjamo, da se v pokrajinah Srbije in Črne gore postopa že danes tako, da je bilo mogoče vsakemu reducirancu potom prvoinštančnih sodišč priti nazaj do svojih pravic. Pri nas pa bo to predvideno šele po novem zakonu, ker danes naša sodišča nočejo poslovati v tem smislu. Ako bo po novem invalidskem zakonu to omogočeno, nastaja za nas še druga zapreka, ker se nahajajo po večini vsi akti po beografskih arhivih in ne bo mogoče izvesti brez njih obnov pri naših sodiščih. Tako se znajo vleči obnove na leta v škodo prizadetih vojnih žrtev, ki ne bodo deležne nobene zaščite. Da bi bilo pripravljeno vse zlo, bi bilo treba razveljaviti vse delo specialnih komisij in takoj vrniti vse akte v ponovno postopanje.

Tako pa misli zakon potrditi vse, kar je specialno sodišče že izvršilo, le kar še ni potrjeno naj bi prišlo do obnove.

Narodni fond invalidov bo v upravi onih funkcionarjev, ki jih postavi minister za soci-

jalno politiko. Popolnoma prezrti so zastopniki udruženja vojnih invalidov.

Misliti si moramo, da bodo upravljali narodni fond od situacije odvisni uradniki z vezanimi rokami. Važnost, ki jo polagamo na naše člane v Narodnem fondu zavisi od zavzemanja in glasovanja naših zastopnikov za vedno zadostne kredite. Vsaj polovične vožnje so nam bile priznane v vseh načrtih invalidskih zakonov, v kolikor smo jih imeli do sedaj.

Sedanji načrt pa ne omenja nobenih voženj za privatna potovanja. Niti toliko ne priznava pri vožnjah vojnim žrtvam, kakor drugim državnim vpokojencem. Kar se tiče zdravstva, je popolnoma odpadlo vse, kar smo hoteli doseči za zdravljenje težkih in revnih invalidov ter drugih vojnih žrtev za vsako bolezen bodisi tudi, da ne izvira iz vojne posledice.

O zadrugah ni govora, niti zdravstvenih, katere je predvideval predidoci načrt, niti o produktivnih zadrugah, katere naj bi vlada podprla.

Posvetovalna komisija in enako postopanje drugod.

Pri nas imamo takozvano posvetovalno ali reedukacijsko komisijo, ki pregleduje vojne invalide v to svrhu, da jim izbere nove poklice, ali jih napotuje v zdravstvo in invalidske domove.

Predseduje ji zdravnik specialist poleg njega pa so po en član delavske zbornice, ortopedne delavnice našega udruženja in en uradnik invalidskega odseka. Po navadi odločuje zdravnik kot specialist, da razsodi kakšno delo bi bilo najumestnejše poleg konstatirane hibe, ali pa zastopnik delavstva, ki razloži v katerih poklicih bi bilo največ bodočnosti.

Na Čehoslovaškem pa imajo vse to razsojanje vpeljano na drugačen način.

Komisija sestoji iz specialista-zdravnika, poleg njega pa iz samih vojnih invalidov z raznovrstnimi hibami, ki so strokovnjaki v posameznih obrtih.

S kakoršno hibo se predstavi invalid, tak tovariš v komisiji soddločuje o njem. Ako je došli brez noge, ga zastopa njegov tovariš brez noge, enako brez roke itd.

Mislimo, da je to zelo umestno, ker oni, ki čuti ve najbolje, kaj zmore njegov tovariš.

Veliko pa je ležeče na tem, da odločujejo sami vojni invalidi o svojih stvareh.

Način priporočanja prošenj.

Prošnje, ki jih vlagajo naši člani potom podružnic za razne pomoči, so precej pomankljive. Že prositelji sami ne utemeljijo popolno-

ma okolnosti zaprosenih stvari. Navajajo razne osebne zgodbe in dejstva, ki nimajo z dotično zadevo nič opraviti. Za vsako stvar je treba podkrepiti dotični predmet za kar prosijo z natančno obrazložitvijo stanja, tako da si oseba, ki prošnjo rešuje, lahko ustvari boljšo sliko.

Pa tudi podružnice morajo skrbeti za čimpopolnejšo razjasnitev zadeve vsakega prosilca.

Vsako prošnjo podružnica samo suhoparno priporoča in ne navede nobenega popisa razmer.

Take prošnje potem romajo okoli občin in žandarmerije, da šele pozvedo in poročajo razmere.

Podružnice morajo poznati položaj vsakega člana, zato ga lahko popišejo na svojih dopisih in prošnjah. Poznati pa morajo vsaj kolikor toliko tudi invalidski zakon in druge predpise, ki so ž njim v zvezi, da uravnajo vse prošnje po njih. Dogaja se, da prosilci prosijo čisto za nemogoče stvari in podružnice jih kar priporočajo.

Tako se zgodi, da kdo prosi kar za podporno posojilo v tolikem znesku, da bi si mogel sezidati hišo.

In vendar je maksimum posojila za osamosvojitve 2000 Din. Je sicer zares malo, ali taki predpisi obstojajo, katerih se oblast drži. Prošijo tudi za odprave pokojnin tako, da bi se izplačale enkrat za vselej, ko vendar ne obstoja po tem zakonu še nobena določba za to, pač pa se šele pripravlja za bodoči zakon.

Take podobne stvari prosijo naši člani. Jasno je, da take prošnje, za katere ni nobene zakonske podlage, ne morejo biti ugodno rešene.

Zato je potrebno, da že podružnice pojasnijo takim prosilcem, da so podobne prošnje, katere ne temelje na nobenih zakonskih predpisih, nemogoče. Treba je, da odvrnejo naše člane od takih nemogočih prošenj, ki so popolnoma brezpredmetne. Naše udruženje mora vsaj vedeti, kaj imamo pravico zahtevati in kaj ne in se s tem, da podružnice take prošnje še priporočajo, samo blamiramo.

Članu se lahko osebno pojasni in dopove, izvršni odbor pa, ki ve, da prošnja ni na mestu in je nemogoča, iste skoro ne more zavračati ker je znano, koliko kritike leti nanj in bi bilo mogoče, da mu člani očitajo, da samovoljno zavrača.

Apeliramo na naše podružnice, da zavzamejo malo več pažnje pri prošnjah, da bodo res stvarne in da bodo stanje in razmere prosilcev podružnice same nekoliko bolj popisale.

Tako bo mogoče izvršnemu odboru, ki se mora popolnoma zanesti na poročilo svojih podružnic lažje zastopati in se zavzemati za posamezne slučaje, ker bo imel bolj jasne slike o vsakemu članu, ker ni mogoče, da bi ga drugače poznal.

S tem bomo pridobili tudi pri oblasteh lažje stališče in boljše uspehe.

Nalašč so govorili zelo glasno, da bi jih slišal narod, ki se je zbral na vpitje ženske, ki so jo vlekli pred velikega človeka.

»Kako naj naredimo sedaj, ne vemo,« so vprašali s hinavskim glasom in srce jim je bilo od radosti in škodoželja.

Pogledal je tisti veliki človek na nje s svojim mirnim, ljubeznim in odpuščanja polnim pogledom, pogledal ženo, ki je hrepetala v strahu pred obsodbo in rekel:

»Kdor izmed vas je brez greha, naj vrže prvi kamen na njo!«

Padle so njegove besede med nje, kakor pade kamen med jato vran. Začudil se je narod odgovoru velikega človeka in zasmel se nad blamažo svojih učenih.

Veliki človek pa se je sklonil in pisal v prah. Nikdo ne ve, kaj je pisal, zakaj pisati v prah je, kakor ničesar pisati. Brezdvomno je pisal v prah greh ženske in sodbo grešnici. Zakaj prah je človek in prah je, kar dela človek. Ker pa nikdo ne reče: Prah, to je greh in tudi ne: človek je. Zato pa tudi ne more biti greh to, kar dela človek.

Obmolnil je zagovornik in sedel.

Med poslušalci se je slišal šepet, časnikarji so pisali s strašno brzino. Zagovornik se je usmeval pred se, tožnik je čital nekaj v knjigi. Porotniki so gledali nad toženko, ki je stala s povešeno glavo. Samo sodniki so sedeli, naslonjeni na naslonjače svojih stolov in bili, kakor mrtvi.

Predsednik sodnikov se je zganil. Pogledal je na tožnika:

»Hoče še kdo besede?«

Tožnik je dvignil oči od knjige, kakor da se je zavedel šele sedaj, da je zagovornik že končal, pomislil nekaj, pogledal na uro in odmajal z glavo.

»Potem prekinjam zasedanje, prosim porotnike, da gredo v posvetovalnico, da se posvetujejo o sodbi in rezultatu izreka.

Vstali so porotniki in šli v posvetovalnico.

»Pojdiva, da slišim,« je rekel moj spremeljalec.

Stopila sva v posvetovalnico porotnikov. nekateri so sedeli, nekateri so stali. Živo so govorili med seboj.

»Jaz sem zato, da ji odpustimo,« je rekel mlad človek k sedečemu trebušastemu porotniku.

»Vi niste oženjen, gospod,« mu je odgovoril. »Kam pride morala našega mesta?!«

»Seveda ni mogoče,« je povzel drugi stoječi nekoliko vstran. »Samega sebe bi udarili. Vse mesto poreče: bali so se jo obsoditi, ker so hodili v njen šotor. Naše žene bi nam govorile: sedaj vemo. Zato je niste obsodili, ker jo poznate.«

Oglasil se je tretji.

»Lepo je govoril zagovornik. Lepo bi bilo, ne da se tajiti, če bi ji odpustili. Ali, kar se je godilo tam nekje na Jutrovem, ne velja tukaj pri nas. Tam so bile druge razmere, pri nas so

spet druge. Poleg tega smo mi priprosti ljudje, a tisti človek je bil velik in moder, povrh pa še neoženjen.«

Četrtri pa je dodal:

Tu ni ugibanja. Postavili so nas, da sodimo, ker smo poznani kot pošteni in značajni možje. Odpustili bi grešnici, pa bi ljudje obsodili nas, govoreči: Njih poštenost in značajnost je namišljena in zunanja. Na znotraj so pa, kakor grešnica. Naš ugled bi padel in sramota grešnice bi šla za nami.«

Oni, ki je hvalil zagovornika se je oglasil zopet:

»Tožnik nam je povedal o kazni vestalk. Bila je, zares, nečloveška. Zagovornik nam je pa pokazal nadčloveško odpuščanje. Mi pa nismo nič drugega, nego ljudje in zato ne moremo soditi ne nečloveško, ne nadčloveško, nego bomo sodili po človeško, kakor nas je pozival sam zagovornik v začetku svojega govora.«

Vsi so prikimali govorniku. In ko so se zjediniili, so šli zopet v sodno dvorano, da izrečejo obsodbo...

Ko sem stopil na cesto, je ležal v moji duši pljunek.

»V nobenem izmed vas, ljudje,« sem rekel s prezirom, »ni čuta človeštva. Vse to, kar ste in kar delate, je namenjeno le vaši sebičnosti in vsaka solza, katero iztisnete iz očesa svojega sočloveka, je stopnjišče vašemu samoljubju k samo prevaranemu veličju, vi volkovi.«

Ko sem spoznal to resnico, me je bilo neizmerno sram, da sem tudi jaz človek.

Uradni del.

Natečaji za restavracije.

Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje:

1. Kolodvorsko okrepčevalnico na postaji v Celju. V uporabo se oddajo: 2 gostilniška prostora, 1 kuhinja, 1 klet, 1 sobica. Na zapečateni kuverti je treba zapisati: »Ponudba k št. 65357-VI-25 za kolodvorsko okrepčevalnico na postaji v Celju in sicer najkasneje do 20. maja t. l. Licitacija se vrši 20. maja t. l. ob 11. uri.

2. Kolodvorska restavracija v Ljubljani na glavnem kolodvoru.

V uporabo se dobe restavracijski prostori I. II. in III. razreda, okrepčevalnica, kuhinja, klet, gospodarska poslopja in prostori itd. vrt in naturalno stanovanje, obstoječe iz 4 sob. Zapečateni ponudbe z napisom: »Ponudba k št. 65385-VI-25 za kolodvorsko restavracijo v Ljubljani na glavnem kolodvoru«. Vložiti jih je najkasneje do 18. maja 1925 ob 11. uri. Ta čas se vrši licitacija.

3. Kolodvorska restavracija na Zidanem mostu. V uporabo se oddajo restavracijski prostori in gospodarska poslopja z vsemi pritliklami, kuhinja, klet s hladilno napravo, naturalno stanovanje, sestoječe iz 4 sob in kabinetov. Zapečateni ponudbe z napisom: »Ponudba k št. 65359-VI-25 za kolodvorsko restavracijo na postaji v Zidanem mostu do 20. maja t. l. ob 11. uri, kateri čas se vrši licitacija.

4. Kolodvorska restavracija v Čakovcu. V uporabo se oddajo restavracijski prostori I. II. in III. razreda, kuhinja, klet, vrt gospodarski, prostori in gospodarska poslopja ter naturalno stanovanje 2 sob. Zapečateni ponudbe z napisom: »Ponudba k št. 65360-VI-25 za kolodvorsko restavracijo na postaji Čakovcu najkasneje do 18. maja t. l. ob 11. uri, ko se vrši licitacija.

5. Kolodvorska restavracija na postaji v Pragerskem. V uporabo so restavracijski prostori I. in II. razreda ter III. razreda, kateri je obenem čakalnica, kuhinja, klet in naturalno stanovanje, obstoječe iz 4 sob. Zapečateni ponudbe z napisom: »Ponudba k št. 65361-VI-25 za kolodvorsko restavracijo na postaji na Pragerskem najkasneje do 19. maja t. l. ob 11. uri, ko se vrši licitacija.

6. Kolodvorska restavracija v Mariboru na glavnem kolodvoru. V uporabo so restavracijski prostori I. II. in III. razreda, 2 gostilniška prostora, posebna soba, kuhinja, klet, gospodarski prostori, vrt in naturalno stanovanje, sestoječe iz 3 sob. Zapečateni ponudbe z napisom: »Ponudba k št. 65362-VI-25 za kolodvorsko restavracijo v Mariboru na glavnem kolodvoru, do dne 19. maja 1925 ob 11. uri, ker je ta čas licitacija.

Vsi ti razpisi so razvidni natančneje v »Uradnem listu« št. 37.

Dalje se razpisujeta:

a) Kolodvorska restavracija na postaji v Rogaški Slatini. V uporabo 1 gostilniška soba obenem čakalnica III. razreda, 1 okrepčevalnica, 1 kuhinja, 1 shramba za jedila, 1 prostor za pomivanje posode, 1 klet, 2 sobi za stanovanje, vrt in podstrešje. Zapečateni ponudbe z napisom: »Ponudba k št. 60103-VI-25 za kolodvorsko restavracijo na postaji v Rogaški Slatini do 22. maja 1925 ob 11. uri.

b) Kolodvorska okrepčevalnica v Brežicah. Za uporabo se odda okrepčevalnica, sestoječa iz enega prostora. Zapečateni ponudbe z napisom: »Ponudba k št. 60104-VI-25 za kolodvorsko okrepčevalnico na postaji v Brežicah do 22. maja 1925 ob 11. uri. Natančneje v Uradnem listu št. 37. Za vse ponudbe se položi kavicija à 500 Din. Ponudbe je treba kolekovati po 100 Din. Licitacije se vrše pri ekonomskem oddelku (Ljubljanski dvor).

Naše gibanje.

Izkazi uverenj. Izvršni odbor je razposlal podružnicam uverenja, da jih razdele med članke. Sestaviti je treba izkaze o izdanih uverenjih okrožnice. Nekaj takih izkazov je izvršni odbor po navodilih, ki so se takrat poslali potom

že prejel, veliko pa je podružnic, ki še niso poslane izkazov o izdanih uverenjih. Ker je poteklo že precej časa, odkar so se uverenja razposlala, pozivlja izvršni odbor podružnice, da uverenja čimprej razdele članom, ki imajo nove članske knjižice in pošljejo izkaze z lastnoročnimi podpisami dotičnih. Izvršni odbor mora izkazati natančno, kako razdeljuje vozna uverenja, obenem se pozivlja tudi članstvo, naj ne bo tako malomarno, da bi ne prišlo iskat onega, kar mu pripada in dela ovire pri poslovanju svojim funkcionarjem. Kdor skoro po preteklem pol letu ni vzel letnega uverenja, se lahko smatra, da ga ne potrebuje.

Upraviništvo prilaga nekaterim naročnikom, ki so zaostali z naročnino, položnice. Vse, ki jih prejmejo prosi, da nemudoma poravnajo naročnino, da se jim list ne ustavi, ker posebno sedaj ob času sprejemanja našega zakona ne smejo pustiti v nemar lista, ki je edino stanovsko glasilo in prinaša vse informacije o našem stanju.

Udruženje vojnih invalidov, vdov in sirot, podružnica v Ljubljani opozarja vse svoje članke in članice, ki so zaostali s članarino naj to v lastnem interesu nemudoma poravnajo, ker drugače se bode vse, ki dolgujejo članarino za 6 mesecev črtalo iz Udruženja, kar predvidevajo društvena pravila. — Odbor.

Dramatični odsek je priredil dne 8. in 9. aprila t. l. dve predstavi v Trbovljah za tamkajšno podružnico. Dne 8. aprila t. l. zvečer je igral »Svatbo Krečinskega«, 9. aprila t. l. pa Charleyevo teto. Obe igri sta bili predvajani prav dobro za diletante. Ako pomislimo, da se ima boriti dramatični odsek z raznimi prirejevalnimi težkočami, ker nima lastnega odra in mora menjavati osobe, ki se zbira skoro iz samih invalidskih vrst, moramo konstatirati, da ima prav povolne in zadovoljive uspehe. Nekateri igralci, ki so se že bolj poglabili v igro izvajajo svoje vloge popolnoma večje. Žal le, da igri nista bili v materijelnem pogledu tako zadovoljivi, kakor se je pričakovalo, posebno prva. Temu je pripisovati vzrok, da je bilo tudi več drugih prireditev v Trbovljah in krasnemu pomladanskemu vremenu, da občinstvo ni v polni meri posetilo predstav. Onim, ki so pomagali pri vprizoritvah ter slavnemu občinstvu pa se najtoplejše zahvaljujemo za naklonjenost, posebno pa onim p. n. darovalcem preplačil v sklad podružnice.

Zelimo, da bi nadalje ostali tako naklonjeni vojnim žrtvam, ki so priredile to pot prvo, a upamo ne zadnje predstave.

Naš delegat se nudi ta čas v Beogradu, da se informira o stanju glede bodočega invalidskega zakona. Posredovati hoče tudi, da se pošljejo invalidskemu odseku v Ljubljani potrebna sredstva v svrhu rešitve kopice prošenj za različne pomoči. Kakor poroča bo težko uspeti, ker je težko dobiti potrebna sredstva za vojne žrtve.

Razno.

Najnovejša statistika o vojnih žrtvah. Mednarodni urad dela pri Zvezi narodov je naročil Edgaru Mildhaudu, naj zbere podatke o mobiliziranih, ubitih in umrlih v svetovni vojni. Ta statistika je najnovejša in torej najbolj odgovarja točnim številkam o vojnih žrtvah. Mobiliziranih je bilo v vseh vojujočih državah okrog 70.000.000 (točno 69.882.463) mož, in sicer 15.000.000 v Rusiji, 13.250.000 v Nemčiji, 9.000.000 v Avstro-Ogrski, 7.935.000 v Franciji, 4.704.000 v Angliji z Irsko, 5.615.000 v Italiji, 4.272.000 v Zedinjenih državah, ostali pa v Srbiji, Belgiji, Portugalski, Bolgariji, Turčiji, Grški, Črni gori itd. Če primerjamo število efektivno mobiliziranih s celokupnim številom prebivalstva v poedinah državah, vidimo, da je na prvem mestu Francija s 40.8% mobiliziranega moškega prebivalstva. Tej sledi Nemčija z 39.6%, Italija z 31.5%, Angleška s 24.2% in Zedinjene države z 8.4%. Če odštejemo deco in starce, ki so nesposobni za vojaško službo, je spravila pod orožje Francija 59.3%, Nemčija 64.9%, Avstro-Ogrska 55.4%, Italija 46.3%, Angleška 39.2% in Zedinjene države 13.2% celokupnega moškega prebivalstva. Povprečno je bilo torej mobiliziranih polovica moških. Ni čuda, da so bile ženske vsa vojna leta prikrajšane in da so še danes v skrbeh glede možitve. — Kar se tiče celokupnega števila ubitih in umrlih v vojni, je Nemčija z 2.000.000 vojnih žrtev na prvem mestu; nji sledi Rusija z 1 mi-

lijonom 700.000, dalje Avstro-Ogrska z 1 milijonom 542.000, Francija z 1.400.000, Italija s 750.000, Angleška s 744.000 in Zedinjene države z 68.000. — Francija je izgubila 10.5%, Nemčija 9.8, Avstro-Ogrska 9.5, Italija 6.2, Angleška 5.1 in Zedinjene države 0.2% aktivnega moškega prebivalstva. Statistika ranjenih navaja te-le podatke: Nemčija 1.537.000, Francija 1.500.000, Angleška 900.000, Italija 800.000, Rusija 775.000 in Zedinjene države 157.000. Tudi glede ranjenih je Francija v vojni največ trpela, ker tvorijo njeni ranjenci 11.2% aktivnega moškega prebivalstva. Nemčija je imela od celokupnega aktivnega moškega prebivalstva 7.5, Rusija 7.2, Angleška 6.6 in Zedinjene države 0.5% ranjencev. — Te številke so strašne, a še strašnejša je vest, da se ljudje navzlic tolikim človeškim žrtvam in materijalni škodi še vedno niso spametovali in da se velesile zopet oborožujejo za novo vojno.

Prva radio-postaja na svetu je bila na Ruskem. »Venkov« poroča iz Moskve, da so v Petrogradu te dni obhajali petindvajsetletnico odkar je ruski inženjer Popov napravil brezžično telegrafično postajo, ki je bila prva ne le v Rusiji, ampak tudi na vsem svetu. Popov je izumil brezžično telegrafijo pred Marconijem, a ni pravočasno oznanil svoje iznajdbe, tako da ga je Marconi prehitel in velja danes splošno on kot prvi iznajditelj brezžične telegrafije.

Osvobojenje sužnjev v Nepal. Maharadža nepalski, državnice na robu Indije, ob vznožju Himalaje, kjer je do danes obstajalo suženjstvo in je cvetela trgovina s temi najbednejšimi med bednimi, ki niso nič drugega kot blago, s katerim dela gospodar, kar hoče in ki jih prodajajo kakor pri nas kravo, je te dni osvobodil vseh 51.419 sužnjev, ki jih je imelo 15.719 gospodarjev v njegovi državi. Vsega prebivalstva Nepala je okoli 5.600.000 duš. Trgovina s sužnji je sedaj prepovedana. Dosedanji sužnji bodo osvobojeni v etapah. Gospodarji dobe povrnjeno kupnino iz državnih sredstev, tako da ne bodo imeli škode. Po osvobojenju ostanejo sužnji sedem let kot vajenci pri svojih dosedanjih lastnikih, za svoje delo pa morajo dobiti plačilo. Maharadža sam je dal tudi v gmotnem oziru lep vzgled ostalim gospodarjem in je prispeval k celotni odkupnini z 90.000 angleškimi funti.

Vsak 768. Madžar v zaporu. Pri razpravi o proračunu pravosodnega ministrstva v madžarskem parlamentu je govoril poročevalec o razmerah v madžarskih jetnišnicah in dejal, da so zapori prenapolnjeni. Vzdrževanje jetnikov zahteva velikanske zneske, ker se nahaja danes ko ima Madžarska osem milijonov prebivalcev, ravno toliko njenih državljanov v zaporih, kakor pred vojno, ko je štela 20 milijonov prebivalcev. Na ta način je prišla Madžarska danes tako daleč, da je vsak 768. podanik državni gost v jetnišnicah. Skoro 80% vseh jetnikov je zaprtih vsled političnih »zločinov«.

Čitajte stanovsko glasilo!

Pridobivajte naročnikov!

IZJAVA.

Podpisani izjavljam, da preklicujem in obžalujem vse, kar sem žaljivega izustil v Vevčah napram odboru udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot, podružnica v Ljubljani, zlasti pa kar sem žaljivega govoril zoper tač. predsednika tov. Jerneja Bajželja, ker je bilo vse neresnično in neutemeljeno. Zahvaljujem se, da so odstopili od kazenskega postopanja.

V Ljubljani, dne 18. aprila 1925.

Franc Kopač, l.

Za tiskovni sklad so darovali: Podružnica Jesenice Din 50.—, Kočnik Ivo, Ljubljana Din 3.—, skupaj Din 53.—.

Za tiskovni sklad so darovali: Podružnica Ptuj 100 Din; Pavel Černe, Ljubljana 5 Din; Waland Joško, Zagorje 10 Din; Tome Jernej, Ljubljana 6 Din; Ogrinc Jožef 2 Din. — Skupaj 123 Din. — Iskrena hvala!

Odgovorni urednik: Peček Janez.
Tisk tiskarne Makso Hrovatin, Ljubljana.